

Scenekunst (<http://www.scenekunst.no/>)

Foto: Sveinn Fannar Jóhannsson. Lys: Ane Reiersen. Scenografi og kostyme: Olav Ryland Myrtnvedt. Scenografi- og kostymeassistent: Antti Bjørn. Parykk og sminke: Embla Høyland Skognes.

Peer er en Bitch!

I koreograf Henriette Pedersen og dramatiker Runa Borch Skolseg sin forestilling *Peer/Bitch* er Henrik Ibsens *Peer Gynt* blitt en bitch.

[Twitter](http://twitter.com/intent/tweet?url=http%3A//www.scenekunst.no/sak/peer-er-en-bitch/) (<http://twitter.com/intent/tweet?url=http%3A//www.scenekunst.no/sak/peer-er-en-bitch/>) | [Facebook](http://www.facebook.com/share.php?u=http%3A//www.scenekunst.no/sak/peer-er-en-bitch/) (<http://www.facebook.com/share.php?u=http%3A//www.scenekunst.no/sak/peer-er-en-bitch/>)

KRITIKK | 22.10.2019

Amanda Øiestad Nilsen (<http://www.scenekunst.no/sak/author/amanda-oiestad-nilsen/>)

FAKTA

+

“Alle menn jeg dater er morsomme, men dumme, de legger ordene i munnen min og tvister dem til de ligner sine egne”, slik starter *Peer/Bitch* sin monolog.

Peer/Bitch er en splittet karakter. Hun er litt *Peer Gynt* og litt en senkapitalistisk bitch. *Peer/Bitch* er, som det står i programteksten, en selvsentrert, kynisk, glatt, smidig, bløt, medgjørlig, men laus livsnyter med endometriose og glutenallergi. *Peer/Bitch* dater Solmund, men ikke eksklusivt.

Dramatiker Runa Borch Skolseg har skrevet en overøsende tekst. *Peer/Bitch* er en shout-out til Henrik Ibsens *Peer Gynt* fra 1867, men forholder seg løst til Ibsens epos. Teksten er dratt inn i nåtiden med referanser til hip hop, tv-serier, internett og YouTube. *Peer* er blitt kvinne

og Solveig er blitt Solmund. Utover navnene er det ikke så mange direkte referansepunkter, men den originale Peers persona lar seg enkelt oversette inn i vår senkapitalistiske og selvsentrerte internettkultur.

Den svenske skuespilleren Caisa-Stina Forssberg utfører monologen på svensk, norsk, svorsk og engelsk. Hun er kledd i et løsthengende gammeldags undertøysplagg, med en rødmønstret smokingjakke over. Hun har beige Buffalo-sko og en kort, lyshåret parykk. Kostymet er like splittet som karakteren selv, litt Peer og litt Bitch – og totalt identitetsforvirret. Caisa-Stina Forssberg står godt i rollen og drar publikum med og til seg.

Feministisk, maksimalistisk og innholdsløst

Scenerommet og lysdesignet, egentlig hele forestillingen er rød. Like rød som mensen:

“I know a girl that bleed and killed her kids, I know a girl that almost won the nobel- prize but then she bleed, i know a girl that was in the finale in the olympics but then she bleed, this is not jokes, this is true stories about how system always keep women down”

Forestillingen er feministisk og frigjort, men er også innholdsløs, masete og ansvarsfraskrivende. Peer/Bitch dater mange, for ingen skal kunne profitere på henne, men hun mister seg selv i møte med sine beilere. Hun er samfunnskritisk, men samtidig “doughgrl” på YouTube. Dough eller deig er et gjennomgående tema i teksten. Peer/Bitch identifiserer seg som “doughgrl” flere ganger, og jeg ser for meg at hun har en egen YouTube-kanal hvor hun spiser ulike typer deig, til tross for at hun egentlig har glutenallergi. Forestillingen er full av motsetninger og identitetsforvirring, og er på mange måter like elastisk som en deig.

Runa Borch Skolseg beskriver seg selv som maksimalist, noe som kommer tydelig frem i tekstens masse. Det er tidvis så mye at det hele faller sammen og blir til ingenting, som at teksten i seg selv er identitetsforvirret. Jeg forstår teksten som en egen karakter som av og til spiller på lag med, og av og til overkjører karakteren som fremfører den. Caisa-Stina Forssberg kjemper med og mot teksten med aggressiv energi og driv. Forestillingen opplevdes intens og nesten anmassende, men også morsom og smart. Første halvdel var full av popkulturelle referanser og smarte samfunnsbetraktninger, men forestillingen økte så i intensitet og skapte et krevende og angstfullt rom med skarpt rødt lys, røyk og nesten trolsk musikk. Det var godt da vi halvveis fikk en pustepause i form av allsang til John Denvers *Take me home, Country Roads*. Det fungerte som et godt brudd, og et lettet publikum sang med av så full hals et norskt publikum kan make, oppmuntret av en skuespiller som proklamerte “I love Norway”.

Tekst og koreografi

I anmeldelsen av en forestilling som dette er det enkelt å fokusere på teksten, både fordi det er en nyskrevet og spennende tekst, men også fordi den får stort spillerom i en forestilling som blir vist i en dansekontekst, som en del av Coda-festivalen. Koreograf Henriette Pedersen er kjent for å arbeide i skjæringsfeltet mellom teater, dans og billedkunst. Det kan virke som at når tekst har en dominerende rolle i en forestilling, det være seg en danseforestilling, en teaterforestilling eller noe midt imellom, forstår vi forestillingen som teater. Og vi begynner å lure på hvorfor Henriette Pedersen er koreograf og ikke regissør for forestillingen. Jeg opplever derimot denne forestillingen som koreografert i dens behandling av virkemidlene, i dens forståelse av rom og tid, og hvordan alle forestillingens elementer beveger seg i samspill med hverandre.

Skuespilleren (ikke danseren) Caisa-Stina Forssberg har fått et tydelig kroppsspråk. Kroppsspråket er tidvis naturlig, men for det meste overdrevent. Likevel henger det sammen med det som blir sagt, og kan forstås som artikulering som forsterker teksten. På det røde voksdukgulvet er det tapet to hvite kryss. I første halvdel av forestillingen står den ene Buffalo-skoen som støpt mitt i krysset, og begrenser bevegelsene. Det begrensende er en fin kontrast til den ubegrensede og overøsende teksten.

Selv om teksten får stort spillerom, blir den også utover i forestillingen overdøvet av lyder, skrik og musikk. Språkvekslingen mellom svensk, norsk, svorsk og engelsk var også ofte forstyrrende for å få med seg det som ble sagt. Som publikummer ble jeg frustrert over at jeg ikke fikk med meg alt, men i etterkant av forestillingen forstår jeg det som et bevisst grep som fikk meg til å skifte fokus fra tekst til bevegelse og visuelle virkemidler. Og det gjorde at jeg opplevde teksten som en masse, som ikke nødvendigvis trengte å være meningsbærende. I denne forestillingen er det ikke først og fremst et poeng å få med seg all teksten (som det så ofte er i teater), det er kanskje heller et poeng at det ikke er mulig i vår komplekse og innholdsrike/-løse senkapitalistiske verden.

For meg var det forfriskende å få oppleve dramatikk skrevet av en jevngammel dramatiker. Jeg kjente meg igjen i den meningsfulle, men samtidig meningsløse tilværelsen vi lever i. Dette gjorde også at jeg kanskje ble litt for opphengt i teksten. Det er en sterk og dominerende tekst, men den fikk også motstand av sterke og dominerende prestasjoner fra de andre medvirkende aktørene og elementene i forestillingen. Det er ikke snakk om en likestilling av elementene, men en koreografisk strategi vi kan kalle "survival of the fittest".

+ DU LESER NÅ DAGBLADET PLUSS

Teateranmeldelse «Peer/Bitch»: - Mest «Bitch»

«Peer/Bitch» er en opptreden drevet av rasende energi, med glimt av sårbarhet innimellom.

PEER/BITCH: Caisa Stina Forssberg framfører Runa Borch Skolsegs monolog. Foto: Sveinn Fannar Jóhannsson, Black Box Teater

[Vis mer](#)

20. OKTOBER 2019 KL. 21.55

Av [Lillian Bikset](#)

TEATER: Selvhevdelse blandes med selvforakt. Ønsket om å tiltrekke står imot en trang til å frastøte. «Peer/Bitch» er en sint monolog om å føle seg identitetsløs, om å kjempe for selvet og egenverdet, men å mangle noe å feste selvbevisstheten sin i. «Min identitet er hjemløs», sies det i Rune Borch Skolsegs tekst. Ja, i «Peer/Bitch» er nettopp dette nøkkelord.

Av: **Runa Borch Skolseg.**

Med: **Caisa Stina Forssberg.**

«Troll, vær deg selv nok.»

SE ALLE ANMELDELSER

Rasende energi

«Peer» i «Peer/Bitch» viser til «Peer Gynt», men forbindelsene mellom tekstene, slik de framstår, er løse: Koblingspunktet er den utflytende identiteten, med «troll, vær deg selv nok» som et uuttalt livsmotto. Kanskje har Ibsens tekst vært viktigere for Skolseg i idéfasen enn i skrivefasen. Rollen i «Peer/Bitch» er «selvsentrert, kynisk, glatt, smidig, bløt, medgjørlig, men laus livsnyter med endometriose og glutenallergi», heter det i programteksten. Legg til «særdeles opptatt av kroppsvæsker», «frustrert» og «kritisk på søken», og beskrivelsen er dekkende. Caisa Stina Forssberg forsøker ikke å mykne eller å mildne skikkelsen, men gir en opptreden drevet av rasende energi, med glimt av sårbarhet innimellom. Hun framfører teksten alene på scenen, i stadig fysisk bevegelse, med ordene rettet direkte mot publikum. På seg har hun et gammeldags undertøysplagg i løstsittende grått, og en mønstret smokingjakke, et uelegant antrekk som viser en privatperson, hjemme hos seg selv, men samtidig forberedt på å bli sett, om ikke nå, så snart. Olav Ryland Myrtvedts scenografi er sparsom: Noe som ser ut som en rød voksdug dekker scenegulvet og en halvhøy lettvegg bak skuespilleren. Det er det hele. Også lyssettingen, signert Ane Reiersen, er dominert av rødt.

Språkskifter

Runa Borch Skolsegs tekst beveger seg mellom norsk, svensk og engelsk. Språk byttes ofte, og også dette kan oppfattes som tegn på hovedpersonens identitetsforvirring. Hun er ikke en verdensborger av gemytt, til det er hun for opptatt av sitt eget, men engelskbitene viser hvor mye tid hun bruker på amerikanske nettsider, kjendisstoff og reklame som hun måler seg mot og kommer til kort overfor.

«Tchick»:- Sært og rart

DAGBLADET PLUS

«Peer/Bitch» framføres som del av Coda-festivalen, og Henriette Pedersen er kreditert som koreograf (ikke regissør) i programmet. Undertegnede opplever like fullt forestillingen mer som teater enn som dans, med teksten som en svært sentral del av opplevelsen.

norsk shakespeare tidsskrift

Hvem får være storkar?

Soloforestillingen PEER/BITCH, av koreograf Henriette Pedersen og forfatter/dramatiker Runa Borch Skolseg, nærmer seg yttergrensen av det mannlige, heteroseksuelle blikket.

Tekst:

Marte Reithaug Sterud

Situasjonen er som følger: jeg ser en person med en noe uklar kjønnsidentitet ralle rundt på scenen, og føre en konstant

monolog, i en time og et kvarter. Personen, selveste PEER/BITCH, mesker seg i et

PEER/BITCH

språklig univers som strekker seg i fra det intellektuelle og skarpe til det populærkulturelle og joviale, og til tider det absurd groteske. En kvadratisk, rød scenografi utgjør både scenegulv og bakvegg, og fungerer som en visuell ramme gjennom hele forestillingen. Kostymet består av 2000-tallets buffalo-sko, en slags eggehvitfarget jump-suit shorts og en rød dressjakke, med feminin v-hals, slik at jeg innimellom øyner en kløft. Håret er kort og bustete. Jeg er innom både den lesbiske stereotypen *butch*, (ut)definert som en litt for maskulin kvinne i det skeive miljøet, og fenomenet *white trash*; en estetikk og til dels en tvilsom moralsk holdning, opprinnelig tillagt fattige, hvite amerikanere. Slik oppfatter jeg at karakteren PEER/BITCH sitt kjønnsuttrykk heller i retning av det noe tabu-belagte området kvinnelig maskulinitet.

PEER/BITCH

PEER/BITCH Her både tittelen på forestillingen og karakteren på scenen. Det henspiller på skuespillet *Peer Gynt* (1867) av dramatiker og forfatter Henrik Ibsen, med den flyktige og stormannsgale hovedpersonen ved samme navn. På Black Box sin nettside står det at Pedersen/Skolseg utforsker en strukturell forskjells-behandling når det gjelder hvem som får lov til å oppføre seg som en drittsekk, med henvisning til: «Norgesdramatikkens kanskje mest usympatiske hovedperson.» Karakteren PEER/BITCH vræler fra scenen og nærmest spytter ut teksten, på inn- og utpust, mens publikum humrer og ler, og til tider gapskratter. Det hele foregår til et noe ambient lydbilde, som tilfører situasjonen en ambivalens. Jeg lurer på om jeg skal føle sympati med karakteren PEER/BITCH, som oppfører seg som en tulling, kun fordi hen er kvinne? Bevegelsesmaterialet er enkelt; en stor del av forestillingen befinner utøveren, den svenske skuespilleren Caisa-Stina Forssberg, seg stående midt på scenen, vendt ut mot publikum. Det oppleves insisterende, men i overkant statisk. Måten teksten framføres på tar ikke hensyn til diksjon og jeg hadde ønsket å høre mer av teksten. Jeg blir plutselig redd for at det å skulle spille ut en kvinnelig drittsekk har gått på bekostning av en god forestillingsopplevelse for min del. Men, så kommer det et brudd, der publikum blir bedt om å syng med på country-låta «Take me home, country roads» av den amerikanske låtskriveren og country-artisten John Denver. Jeg overrumpler litt, men sitter snart med hendene over hodet og synger, som om jeg var i Halden under innspillingen av det folkekjære TV2-programmet *Allsang på Grensen*.

Intelligent ralling

Ralling er kanskje ikke et etablert begrep, men betegner en slags lystig utagering som jeg forbinder med norsk bygde(fest)kultur, og som for utenforstående kan virke plump.

I den siste delen av forestillingen befinner Forssberg seg i et liggende og rullende bevegelsesmateriale, innimellom knaskende på rosiner i fra innerlomma, og fortsatt med en del ting hen skulle ha sagt. Da faller karakteren PEER/BITCH mer på plass for meg, også fordi jeg hører teksten bedre, fra dette noe lavere energinivået. På dette tidspunktet opplever jeg at rallingen som strategi blir mer politisk potent, der forholdet mellom kroppsligheten til Forssberg og teksten åpner opp et rom der det intellektuelle får finne sted i en ikke-oppreist og tilsynelatende retningsløs kropp. Fra dette mer slappe og tilgjengelige, fysiske uttrykket treffer de mest sylskarpe, vittige og sårbare observasjonene i teksten meg midt i mellomgulvet; som for eksempel setningen «å tenke i depresjon er som å pisse i motvind.» Slik går forholdet mellom såkalt høy- og lavkultur opp i en høyere (eller lavere) enhet for meg og karakteren PEER/BITCH blir som en gammel venn jeg ønsker å ta opp igjen kontakten med.

Kvinnelig maskulinitet

Foruten henspillingen på karakteren Peer Gynt, er *PEER/BITCH*, i følge teaterets nettside, et matriarkalsk shout-out til *Peer Gynt* som et norsk nasjonalepos. Jeg lurer på hvorfor et matriarkalsk shout-out iscenesettes med en slik skrullethet at det nærmest blir en parodi på stereotypien om kvinnelig galskap? Siden forestillingen har en tydelig feministisk motivasjon, opplever jeg det som problematisk at karakteren PEER/BITCH ikke gis tilstrekkelig rom til å bli tatt på alvor. Etter at jeg kommer hjem, leser jeg det ti siders lange tekst-utdraget fra forestillingen, på teaterets nettside. Det språklige universet nærmest velter over meg, rasende og viltert, som om det nekter å la seg plassere noe sted. Referansemettetheten og detaljrikdommen er som å se flere filmer fra ulike geografiske områder samtidig, og hele tiden med et dirrende og årvåkent subjekt tilstede. Jeg blir nysgjerrig på hvordan det hadde vært å oppleve teksten i forestillingens første del fremført iskaldt og kontrollert, med den største ro, og som en kontrast til tekstens høyfrekvente, energetiske nivå. Slik kunne publikum ha fått høre alt som ble sagt og karakteren PEER/BITCH kunne ha fått en autoritet, som jeg tenker at hen kunne ha nytt godt av. At den første delen (nesten) konsekvent leses som humor av publikum, mistenker jeg at har med møtet mellom arbeiderklasse-referanser og (middelklasse)publikum å gjøre, noe som gir meg en bismak. Jeg kunne heller ønske at karakteren PEER/BITCH lo rått av de stive, passive publikumskroppene våre, trygt plassert i mørket på hver sin stol, og opptatt med å tolke, noe som skjer litt i det hen tar oss i sin hule, allsangsyngende hånd. Det at en kvinne tar kontrollen over en situasjon på denne måten, gjennom handling, ord eller blikk, er en strategi som kunne ha kledd større deler av forestillingen. Med mer (mental) stabilitet og gjennomgående ro, kunne karakteren PEER/BITCH tippet publikum lengre utenfor rammen av det mannlige, heteroseksuelle blikket. Slik kunne også det matriarkalske shout-outet ikke bare handlet om å erstatte en (mannlig) drittsekk med en annen, men heller lagt nye premisser for hvordan man forteller historier, eller *herstories*, om kvinner (og menn). (*Publisert 22.10.2019*)